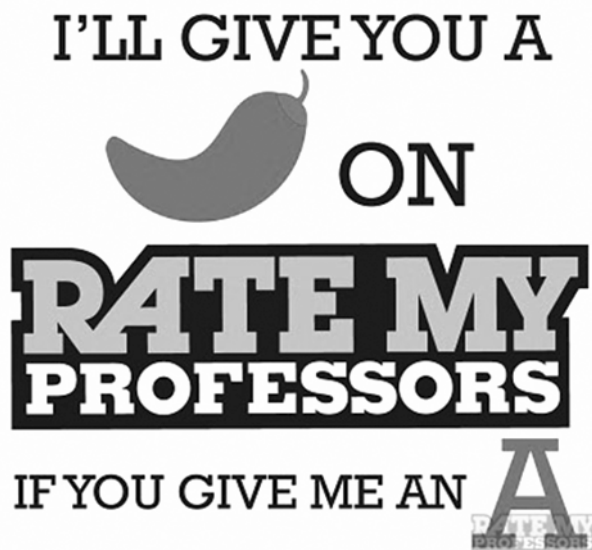

Opgave 3 Rating

In Amerika kunnen studenten met de app Rate My Professor (RMP) hun docent beoordelen (raten). Zo kunnen ze een score geven voor de kwaliteit en moeilijkheidsgraad van de lessen, én voor de 'hotness', de aantrekkelijkheid, van de docent. De scores op RMP zijn openbaar, zodat studenten beter geïnformeerd kunnen kiezen of ze lessen van die docent willen volgen. Maar volgens sommigen zijn de scores niet betrouwbaar en hebben ze juist negatieve gevolgen.

tekst 5

Al dit soort apps hebben een probleem met zelf-selectie: de enigen die een review achterlaten zijn de mensen die van het onderwerp houden of er een hekel aan hebben.

Sterker nog, zoals herhaald onderzoek van Rate My Professor laat zien, zeggen scores veel meer over de vooroordelen van de reviewers dan over de werkelijke kwaliteiten van de docent. Op RMP krijgen docenten die door hun studenten aantrekkelijk worden gevonden hogere scores. En mannen en vrouwen worden beoordeeld op totaal verschillende eigenschappen.

naar: The Washington Post, 2015

Volgens de interpretatietheorie is er geen fundamenteel verschil tussen zelfkennis en kennis van anderen.

- 2p 17 Leg met tekst 5 uit welk probleem er bij de interpretatietheorie is met de kennis die je van anderen hebt.
Beargumenteer vervolgens of dit probleem ook geldt voor zelfkennis.

Ook op sociale media speelt het krijgen van een beoordeling een belangrijke rol, vooral in de vorm van likes. Op internet zijn talloze tips te vinden om meer likes en reacties te krijgen op je Facebook-, Snapchat- of Instagramprofiel.

De volgende tips lijken dat te doen door je autonomie te benadrukken:

tekst 6

Ontwikkel een persoonlijkheid. Je wilt overkomen als iemand die interessante dingen doet en interessante meningen heeft. Zorg ervoor dat mensen een volledig beeld van je krijgen door je meningen te delen en te laten zien wat belangrijk is voor je. Mensen moeten het gevoel krijgen dat ze je kennen, dus daarom moet je het ze gemakkelijk maken.

Wees altijd positief. Als je alsmaar klaagt zullen mensen snel afhaken. Ze hebben zelf problemen genoeg en ze willen juist iemand zien die van iets negatiefs iets positiefs kan maken.

bron: nl.wikihow.com - Beroemd worden op Facebook

Volgens Axel Honneth is sociale waardering een voorwaarde voor autonomie.

2p 18 Leg dit uit.

Beargumenteer vervolgens of tips als die in tekst 6 volgens Honneth bijdragen aan meer autonomie.

Een veelgehoorde kritiek is dat mensen op sociale media niet hun authentieke zelf zijn. Volgens socioloog Jenny Davis is die kritiek onzin:

tekst 7

Sta er maar eens bij stil: je gedraagt je anders bij je moeder dan bij je baas. En je past je aan aan regels, normen en gebruiken waar je het strikt genomen misschien niet mee eens bent. Je bent aardig tegen de buren aan wie je een hekel hebt. Je zegt dat het 'best goed gaat', terwijl je eigenlijk zou willen huilen. Dat is, kortom, de prijs die je betaalt voor het leven in een beschaafde en functionerende samenleving. Niemand is ooit waarlijk 'authentiek'. En dat is onbetwifelbaar een positieve zaak.

bron: The Washington Post, 2015

Davis stelt dat authenticiteit niet nodig is voor autonomie. Om te kunnen zeggen dat niemand ooit waarlijk authentiek is, gaat Davis van een bepaald begrip van authenticiteit uit.

Het verschijnsel van aangepaste voorkeuren vormt een probleem voor het idee dat mensen autonoom zijn in hun keuzes.

3p 19 Geef een definitie van het begrip 'authenticiteit' zoals dat in tekst 7 wordt gebruikt.

Beargumenteer vervolgens of Davis gelijk heeft dat het mogelijk is om autonoom te zijn zonder authentiek te zijn, met:

- het begrip 'aangepaste voorkeuren' en
- tekst 7.

Rating wordt niet alleen gebruikt in apps. De Chinese overheid gaat vanaf 2020 alle Chinese burgers een score geven: het sociaalkredietstelsel (sks). Iedere Chinese burger krijgt punten op basis van gedrag en kredietwaardigheid. Wie bijvoorbeeld een opleiding doet, hard werkt en zich aan de wet houdt, scoort punten.

Ook aankopen en gedrag online tellen mee: iemand die luiers koopt heeft een kind en zal zich waarschijnlijk verantwoordelijk gedragen. Iemand die de hele dag gamet, draagt niets bij aan de samenleving en krijgt geen punten. Een hoge score geeft jou en je familie toegang tot opleidingen, werk en leningen. Een lage score kan er juist voor zorgen dat jij en je familie niet in aanmerking komen voor bepaalde opleidingen of banen. Door punten te geven wil de overheid voorkomen dat burgers verkeerde keuzes maken.

Vanuit het liberalisme kun je kritiek hebben op het sks. Het klassiek-liberale mensbeeld gaat uit van twee vooronderstellingen.

2p 20 Leg per vooronderstelling uit welke kritiek je kunt hebben op het sks.

Onderdelen van het sks zijn nu al in werking. Zo worden bijvoorbeeld in het station van Shanghai op een groot beeldscherm de namen en adressen gepubliceerd van mensen die hun schulden niet afbetalen. Ook in Nederland probeert de overheid de keuzes van haar burgers te beïnvloeden, bijvoorbeeld door nudgepaternalisme.

3p 21 Geef een reden dat nudgepaternalisme:

- **wel** in strijd is met autonomie en
- **niet** in strijd is met autonomie.

Leg vervolgens uit of het publiceren van de namen van wanbetalers een vorm van nudging is.

De Chinese overheid hoopt door het geven van ratings dat burgers ijveriger worden en respectvoller omgaan met elkaar. Volgens de overheid is het sks nodig omdat de Chinese samenleving ingrijpend is veranderd. Vroeger woonden de meeste Chinezen in kleine dorpjes op het platteland, waar veel sociale controle was. Maar tegenwoordig leven de meeste Chinezen anoniem in grote steden. Met het sks wil de overheid die oorspronkelijke sociale controle overnemen en zo een harmonieuze en vredige samenleving tot stand brengen.

In de sociale filosofie kan je overheidsmaatregelen legitimeren met het begrip 'maatschappelijk verdrag'. Het maatschappelijk verdrag is altijd gebaseerd op een natuurtoestand. Daarin kan de mens worden opgevat als van nature 'goed' of 'slecht'.

1p 22 Leg met het begrip 'maatschappelijk verdrag' uit welke rechtvaardiging de Chinese overheid voor het sks kan geven.

Het geven van een score kun je opvatten als een mensverbeteringstechniek. Volgens voorstanders van het sks gaan mensen door deze mensverbeteringstechniek betere keuzes maken. Maar critici zien in het sks vooral een gevaarlijk instrument. In de filosofie heeft het begrip 'utopie' een dubbele betekenis.

1p 23 Beargumenteer of een samenleving met het sks een utopie genoemd kan worden.

Volgens Allen Buchanan spelen opvattingen over de menselijke natuur vaak een rol in de morele discussie over mensverbeteringstechnieken.

1p 24 Leg uit dat verwijzingen naar de menselijke natuur volgens Buchanan **niet** geschikt zijn om de wenselijkheid van mensverbeteringstechnieken te beoordelen.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.